

PRILOGA (k sklepu Sveta za radiodifuzijo št. 0132-1/2021/30): Analiza članka na spletni strani časnika Dnevnik (17. 6. 2021)

UVODNO POJASNILO: v nadaljevanju je podano celotno besedilo članka, analiza pa je podana v opombah pod črto.

Svet za radiodifuzijo je Radio 1 označil za kadrovsko najbolj nesposoben radio v Sloveniji¹

2

Radio 1 se je danes odzval na odločitev sveta za radiodifuzijo (SRDF), ki je pod vodstvom Aleša Lipičnika (SMC) 21. januarja na svoji seji sprejel in potrdil kriterije, ki določajo, da je Radio 1 kadrovsko najslabši (najmanj usposobljen) radio v Sloveniji³. S tem je Radiu 1 onemogočeno sodelovanje na razpisih za nove frekvence⁴.

1 Sam naslov je moč razumeti tako, da gre bodisi za stališče Sveta bodisi za interpretacijo avtorja članka. Če beremo članek v celoti, pa je moč sklepati, da je v naslovu povzeta (ali kar citirana) trditev (interpretacija), podana v dopisu Radia 1. S tovrstnim zapisom se podaja vtis, da je bodisi Svet podal tovrstno trditev bodisi je avtor članka preučil vsa dejstva ter podal tovrstno oceno. Problematično je, da je trditev podana v obliki dejstva in ni označena kot mnenje, čeprav je po svoji naravi (ob upoštevanju dejstva, da Svet ni nikogar označeval za kadrovsko sposobnega ali nesposobnega) lahko samo mnenje. **Gre za nekritično povzemanje mnenja druge osebe, ki je podano v obliki navajanja dejstev, hkrati pa ni jasno povedano, da ne gre za mnenje avtorja članka.**

Z vsebinskega vidika te trditve Svet ponovno poudarja, da nobenega od ponudnikov oziroma nasploh kogarkoli ni nikoli označil za nesposobnega. Gre izključno za interpretacijo tega, kaj naj bi v praksi predstavljalo novo oblikovano merilo, ki ocenjuje kadrovsko usposobljenost ponudnikov.

2 Svet posebej izpostavlja, da **avtor članka ni naveden z imenom.**

3 Stavek je sporen zaradi tega, ker ni jasno postavljena meja med vsebino dopisa (oziroma mnenja) Radia 1 in mnenjem avtorja članka. Način zapisa stavka nakazuje na to, da gre za mnenje avtorja članka, saj ni nikjer razvidno, da je citiran dopis Radia 1, čeprav gre predvidoma (izhajajoč iz članka kot celote) ponovno za navedbo iz dopisa Radia 1.

Z vsebinskega vidika pa je podana informacija netočna, saj gre zgolj za interpretacijo dejstev, pri čemer ni nikjer v članku pojasnjeno, zakaj naj bi bil Radio 1 kadrovsko najslabši radio. Poleg tega je prav tako je netočna informacija, da je Svet potrdil in sprejel merila, saj je Svet s svojim sklepom podal pozitivno predhodno mnenje k merilom. Sklep Sveta tudi ni določil, kdo je kadrovsko bolj ali manj usposobljen, nanašal se je samo na potrditev meril, ki na enakovreden način obravnavajo vse potencialne ponudnike. Konkretno merilo tako ne določa, da je Radio 1 kadrovsko najslabši radio, v tem primeru bi šlo za vrednostno sodbo, temveč zgolj ocenjuje kadrovsko usposobljenost vnaprej nedoločenih ponudnikov glede na količino programa, ki ga posamezen izdajatelj pripravlja. **V splošnem za ta stavek veljajo enake ugotovitve kot pri opombi št. 1.**

4 **V splošnem tudi za ta stavek veljajo enake ugotovitve kot pri opombi št. 1.** Ponovno ni postavljena jasna meja med vsebino stavka in interpretacijo novinarja. Z vsebinskega vidika je seveda podatek netočen, saj Radiu 1 (oziroma njegovim izdajateljem) nikakor ni onemogočeno sodelovanje na

V uredništvu Radia 1 so zapisali: »Menimo, da takšna odločitev organa, kot je SRDF, pomeni nedopusten pritisk na neodvisen medij. Zaposleni na Radiu 1 smo zgroženi zaskrbljeni nad tem, da je strokovni organ podlegel političnim interesom in sprejel tako nerazumno in nezakonito odločitev⁵.«

Imajo največ zaposlenih in največjo ekipo sodelavcev, ki ustvarjajo radijske vsebine⁶

»Radio 1 ima med vsemi komercialnimi radiji v Sloveniji največ zaposlenih in največjo ekipo sodelavcev, ki ustvarjajo radijske vsebine⁷. Radio 1 je po raziskavah Mediane, Ninamedie in Valicono najbolj poslušan radio v Sloveniji. Jutranji radijski program z Denisom Avdičem nastaja s pomočjo številčne ekipe, ki se vsak dan trudi pripravljati zanimive in zabavne vsebine. Da ekipa Radia 1 dela dobro, potrjuje tudi visok odziv na družbenih omrežjih, kjer ima Radio 1 več kot 300.000 sledilcev. Pretekli teden se je zaključila akcija, v kateri so zaposleni Radia 1 in sodelavci skupaj s poslušalci zbrali več kot 800.000 EUR, kar bo več 2500 otrokom iz socialno šibkih družin omogočilo letovanje na morju. Če bi bila ekipa Radia 1 najmanj usposobljena, kot ocenjuje SRDF, take akcije sploh ne bi uspela izpeljati⁸. Napisati kriterije, ki ekipo Radia 1 etiketirajo za najbolj

novih javnih razpisih, nobeno razpisno merilo namreč ne omejuje možnosti kateregakoli ponudnika, da kandidira na kateremkoli prihodnjem razpisu.

5 V tem primeru je mnenje Radia 1 navedeno konkretno v navednicah. Gre za mnenje Radia 1, kjer je subjektiven pogled vsekakor dovoljen, vendar pa gre za trditev, ki je avtor članka očitno ni dodatno preverjal ali se do nje opredelil. Trditev je pavšalna, nikjer ni pojasnjeno, v čem naj bi bila odločitev Sveta nerazumna, politično motivirana in nezakonita. Nezakonitost kot dejstvo je npr. lahko šele posledica odločitve sodišča. **V tem stavku je najbolj problematično to, da avtor članka tovrstnih pavšalnih trditev ni dodatno preverjal pri drugih virih oziroma pri samem Svetu.**

6 Avtor članka je najbrž povzel vsebino dopisa Radia 1, vendar pa tudi te izjave ni postavil v navednice, temveč umestitev podatka v tekst deluje kot avtorjevo podajanje dejstev, za katerega ne ponudi nikakršne dodatne obrazložitve. **Trditev, ki je po izvoru najbrž izjava iz dopisa Radia 1, je predstavljena kot dejstvo, ki ni z ničemer podkrepljeno, hkrati pa ni jasno, kdo je avtor te izjave in kdo sprejema odgovornost za točnost (Radio 1 ali avtor članka).**

7 Trditev je postavljena v navednice, pri tem pa je problematično, da avtor članka teh navedb ni dodatno preveril ali se do njih opredelil. Primeroma, Radio 1 je radijska mreža, ki jo sestavlja 18 radijskih programov več različnih izdajateljev, s tem pa ni jasno, ali se trditev nanaša samo na ponudnika na javnem razpisu RADIO PRO 1 d.o.o. (edini od soizdajateljev mreže Radio 1 je oddal ponudbo na javni razpis), ki je izdajatelj znatnega deleža omenjenih mrežnih programov, ali na vse izdajatelje teh programov. **Gre za odsotnost dodatnega preverjanja dejstev, s čimer uporabniku niso na voljo ključni podatki za ustvarjanje lastnega mnenja.**

8 Navedba je sicer postavljena v navednice, vendar ni umestna. Sam Zakon o medijih namreč izrecno omenja kadrovske usposobljenosti za oddajanje radijskega programa, s katero pa izvedba humanitarne akcije, navkljub nedvomno plemenitemu namenu, nima neposredne povezave. **Ponovno manjka dodatno preverjanje relevantnosti navedb Radia 1.**

nesposobno v državi, je klofuta brez primere vsem slovenskim medijem in ne le Radiu 1,« so še zapisali in dalje pojasnili njihovo domnevo, zakaj je prišlo do te odločitve.

Dovolijo si »šaljenje na račun trenutne oblasti«

»Res je, da se Radio 1 v svoji satiri obregne tudi ob trenutno vlado. Odločitev SRDF pod vodstvom predsednika iz stranke Aleša Lipičnika iz stranke SMC⁹ razumemo kot kazen, ker si dovolimo šaliti se na račun trenutne oblasti. Zaradi šaljivega videa o ministru, ki poskuša mamoprepeljati na Hrvaško (video je imel več kot 2 milijona ogledov), smo bili deležni številnih pritiskov in groženj¹⁰.« S tem, ko je SRDF razglasil Radio 1 za kadrovsko najslabši radio v državi¹¹, je Radiu 1 do nadaljnega onemogočeno sodelovanje na razpisih za nove frekvence¹². »To potezo razumemo kot svarilo tudi ostalim radijem, kaj jih čaka, če ne bodo 'poslušni'. Menimo, da je izredno nevarno za neodvisnost slovenskih medijev, če bo SRDF postal orodje za kaznovanje v rokah trenutne politike.«

9 Podatek, da je predsednik SRDF član stranke SMC, je star najmanj 5 let. Predsednik Sveta ne opravlja nobene funkcije v nobeni stranki, morebitno članstvo v stranki brez vseh funkcij, pa je občutljiv (poseben) osebni podatek, ki ga kot takega varuje Uredba EU 2016/679 (GDPR) in se varuje z isto stopnjo varovanja kot npr. zdravstveni podatki. **Gre za nepooblaščen navajanje nepreverjenih posebnih osebnih podatkov, hkrati pa gre poleg tega za informacijo, ki je podana izven konteksta vsebine članka in z njo nima vsebinske povezave.**

10 Avtor članka je na tem mestu navedel samo citat Radia 1, pri čemer pa se ni potrudil preveriti tega podatka. Splošno znano dejstvo je, da se je dogodek, o katerem govori citat, dogodil v prvi polovici februarja (v času kulturnega praznika). Svet je sklep, s katerim je dal pozitivno mnenje k pogojem in merilom, sprejel januarja, kar je zelo enostavno preverljivo dejstvo (npr. preko spletne strani Sveta), še posebej zato, ker je že iz samega članka jasno razvidno, da je bil predmetni sklep Sveta sprejet januarja (glej omembo seje v 1. odstavku članka). **Tovrstno povsem nekritično povzemanje navedb in zanemarjanje obstoja nasprotujočih in popolnoma nelogičnih dejstev v samem članku je izrazito škodljivo.** Z vsebinskega vidika je povsem jasno, da pozitivno mnenje Sveta k pogojem in merilom, ki je bilo sprejeto pred dogodkom, katerega posledica naj bi bil, objektivno ne bi mogel biti posledica »šaljenja na račun ministra«, kot tudi ne politizacije strokovnega področja. Poleg tega je tovrstno sklepanje povsem neutemeljeno, nikjer ni ponujen dodaten dokaz. Svet seveda nikoli ni kakorkoli deloval na tovrsten način.

11 Avtor članka je predvidoma ponovno povzel vsebino dopisa Radia 1, pri čemer pa njegove izjave ni postavil v navednice, temveč je informacijo, ki predstavlja zgolj mnenje, predstavil v obliki dejstva. Z vsebinskega vidika je trditev povsem neresnična, saj Svet vrednostnih sodb o posameznih subjektih ne sprejema. **Velja enako kot pri opombi št. 1.**

12 Velja podobno kot pri opombah št. 3 in 4.

Danes ob 16. uri naj bi SRDF na svoji seji odločal na osnovi teh kriterijev in zato v Radio 1 »javno pozivamo ostale člane sveta, da preprečijo to nezakonito ravnanje predsednika SRDF Aleša Lipičnika¹³«.

13 Čprav je avtor članka postavil tekst v navednice, je ponovno problematično nekritično povzemanje vsebine dopisa Radia 1 brez preverjanja dejstev. Trditev, da predsednik Svet ravna nezakonito, ni nikjer konkretizirana oziroma utemeljena. Poleg tega je povsem zanemarjeno bistveno dejstvo, da je Svet kolektivno telo, ki odločitev sprejema z večino, pri čemer so bili vsi relevantni sklepi Sveta sprejeti soglasno. Še posebej problematičen pa je ta stavek zato, ker je zaključek celotnega članka, ki se tako ne sklene z ugotovitvami ali mnenjem avtorja članka, temveč z javnim pozivom članom Sveta k določenemu ravnanju (ki sicer ni konkretizirano). Na ta način se postavlja vprašanje, ali je avtor članka do predmetne problematike sploh poskusil zavzeti objektivno pozicijo z namenom poročanja o določeni temi ali je zgolj slepo sledil navodilom Radia 1. Še dodatno je to razvidno iz dejstva, da avtor članka navedb Radia 1 ni dodatno preverjal pri samem Svetu, temveč je članek objavil neposredno po prejemu dopisa (kot izhaja iz samega članka) ter neposredno pred izvedbo seje Sveta. **Način pisanja (ter umestitve v tekst), ki je izrazito senzacionalističen in enostranski, je glede na splošni namen novinarskega dela, to je obveščanje javnosti, izjemno netočen in povsem neprimeren.**